

Nr 34.

Av herr **Boman**, om befogenhet för domstol att i vissa fall förordna god man att å bolagsstämma föra talan för aktie.

Gällande aktiebolagslag innehåller i §§ 91—94 bestämmelser angående de fall, då för beslutet å bolagsstämma erfordras kvalificerad majoritet.

Bestämmelserna äro i hög grad restriktiva, i vissa fall kräves, att bolagets alla aktier skola vara företrädde och deras ägare om beslutet ense, i andra fall kräves samstämmade beslut å två på varandra följande bolagsstämmor, varav en ordinarie, och att å den stämma, som sist hålles, röstande, som företräda minst tre fjärdedelar av aktiekapitalet, biträda beslutet.

Dessa lagbestämmelser ha naturligtvis tillkommit i syfte att skydda ägare av ett litet antal aktier från beslut inom bolaget möjligen ägnade att kränka deras rätt och för att hindra ägarna av majoriteten i bolaget att missbruka sin ställning till egen fördel.

Det kan naturligtvis icke vara min mening att föreslå någon ändring i lagen, som skulle minska det skydd, de små aktieägarna åtnjuta, eller bereda ökad möjlighet till missbruk från majoritetens sida.

Men nu gällande bestämmelser, sådana de nu finnas, kunna vara och ha i flera fall visat sig vara till skada och förlust för alla aktieägarna. Det har nämligen särskilt under senare år inträffat, att ett för ett aktiebolags bestånd och lyckliga utveckling erforderligt beslut på grund av stadgande i förberörda lagparagrafer icke kunnat i laga ordning åvägbringas, och att bolaget därför nödgats gå i likvidation. Ett nytt bolag har sedan måst bildas för rörelsens fortsättande, men har härigenom det gamla bolagets aktieägare tillskyndats ökade förluster, vilka särskilt, om bolaget ägt fast egendom, kunna vara nog så betydande.

Det är särskilt vid de fall, då lagen kräver att bolagets alla aktier skola vara å bolagsstämma företrädde och deras ägare om beslutet ense, som svårigheter framträda, ja ofta möjlighet föreligger, att erhålla ett lagligt beslut, det må vara än så gagneligt för bolaget. I en mängd fall är det nämligen omöjligt för bolagets styrelse att anträffa alla aktieägarna. Den person, som i registerboken står antecknad som ägare till aktien, kan för lång tid sedan ha avhänt sig densamma utan att äga kännedom om vem den nye ägaren nu är. Ett dylikt förhållande är ingalunda uppkonstruerat utan motsvaras av verkligheten ganska ofta. I ett stort antal aktiebolag ha nämligen under flera år ingen utdelning lämnats, aktiernas ägare ha då i många fall avsiktligt förstört aktiebrevet, vilka de ansett fullständigt sakna värde. Att i dylika fall, då aktier kunna antagas vara

förkomna utan att omständigheterna varit sådana, att ett legalt dödande kan ifrågasättas, söka finna en form, som möjliggör ett beslut, borde väl av alla anses önskvärt.

Men även i de fall, då lagens bestämmelser tillåta beslut, då tre fjärdedelar av aktiestocken är företrädd, möter ej sällan samma svårighet åtminstone i sådana bolag, där aktier med olika rätt finnas, och då lagens krav är, att tre fjärdedelar av vardera gruppen aktier skall vara företrädd. Ofta nog ha nämligen i dylika bolag aktierna med sämre rätt ansetts sakna värde.

En lösning av dessa svårigheter av den art, att den icke kränker något berättigat intresse, synes mig kunna åstadkommas, därest domstolen på den ort, där bolagets styrelse har sitt säte, erhöle befogenhet att uppå ansökan förordna »God man» att tala för i registerboken antecknad aktie, vilken icke låter företräda sig å stämma. De närmare bestämmelser, som äro erforderliga, ifall ett dylikt god mans förordnande skall få äga rum, torde böra utredas och formuleras av Kungl. Maj:t. Med stöd av det anförda får jag därför föreslå, att riksdagen måtte besluta,

att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, det Kungl. Maj:t täcktes utarbета och för riksdagen framlägga förslag till sådan ändring i lagen om aktiebolag, att domstol må för vissa fall kunna förordna god man att å bolagsstämma föra talan för aktie.

Stockholm den 19 januari 1927.

Gustaf Boman.